

prima instanță – L. Lupașco
instanța de apel – N. Cernat, L. Bulgac, A. Pahopol

ÎN C H E I E R E

06 iulie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului,
judecători

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Dumitru Mardari

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Dorel Țurcan,

în pricina civilă, la cererea de chemare în judecată depusă Dorel Țurcan împotriva Ministerului Justiției, Ministerului Finanțelor, intervenienți accesorii Procuratura Generală, Centrul Național Anticorupție, Procuratura Anticorupție privind încasarea prejudiciului moral și material,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2016 prin care s-a respins apelul declarat de Țurcan Dorel și s-a menținut fără modificări hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 16 aprilie 2015,

c o n s t a t ă :

La 16 aprilie 2010 Dorel Țurcan a depus cererea de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor prin care a solicitat încasarea din contul Ministerului Finanțelor în contul lui Țurcan Dorel a sumei de 25 000 000 lei cu titlul de prejudiciul moral.

În motivarea cererii de chemare în judecată a indicat că, la 12 octombrie 2005 Direcția Generală Urmărire Penală a Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupție, ofițer de urmărire penală, Bogdan Zumbreanu a dispus începerea urmăririi penale în privința sa în temeiul art. 333 alin. (3) a Cod penal.

La 12 octombrie 2005 a fost reținut în calitate de bănuț, pecheziționat, filmat continuu de câteva camere de filmat, iar materialul respectiv, timp de o lună de zile, de cinci ori pe zi a fost emis de către toate posturile de televiziune din țară ca material demonstrativ al Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției (după reformare Centrul național Anticorupție) cum Centrul luptă cu corupția.

La momentul reținerii a declarat că este nevinovat, iar suma de bani în mărime de 15 000 dolari SUA ridicați de la reclamant este o datorie a lui Nichifor Adrian, către reclamant, fapt confirmat prin recipisă.

În continuare, timp de 12 luni de zile – pe durata anchetei preventive și judiciare a fost menținut în penitenciarul Centrului pentru combaterea crimelor economice și corupției și cel din str. Bernardazzi.

Pe parcursul respectiv din cauza condițiilor inumane din penitenciar s-a îmbolnăvit grav, fapt confirmat de către o comisie autoritară de medici profesori-academici, dar și în rezultatul mediatizării pe larg în presă, la toate posturile de radio și televiziune – fapta sa criminală și corupția.

Materialele filmate de către Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupție și puse la dispoziția posturilor de televiziune naționale și private sunt o formă de ponegreală, ca un adevăr absolut despre fapta sa criminală. Era comentat și echivalat cu un inculpat care deja își ispășește pedeapsa.

În consecință, majoritatea prietenilor, colegilor s-au dezis de reclamant și de familia sa, multe rude, chiar l-au plasat pe linia de persoană social-periculoasă, consătenii din s. Cuborta, r-nul Sîngerei l-au plasat pe treapta bandiților, fapta care la umilit și îl umilește și în prezent pentru că satul său este parte a țării sale în care reputația și onoarea sa, locul și rangul său, contează mai mult decât toate. Mai mult, majoritatea foștilor clienți pe multe dosare civile și penale – nu mai solicită serviciile sale de avocat și se stăruie să-l evite.

De facto, practica sa de avocat de zeci de ani, reputația și numele pe care l-a onorat cu anii s-au pomenit dezonorate pentru o bună parte a vieții – deacum înainte.

De asemenea, a menționat că, chiar dacă Curtea Europeană a Drepturilor Omului a emis 2 hotărâri de condamanre a Republicii Moldova pentru felul cum a fost tratat în timpul anchetei, instanța de judecată la considerat nevinovat, onoare și demnitatea sa au rămas călcate în picioare și nu mai poate fi restabilită de nici de către o instanță de judecată.

Prin încheierea din 14 mai 2010 emisă de Judecătoria Centru, mun. Chișinău, cauza civilă a fost strămutată spre examinare în fond la Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău conform competenței teritoriale (Vol. I, f.d. 30).

Prin încheierea din 26 noiembrie 2010 a fost introdus în proces, în calitate de intervenient accesoriu de partea pîrîtului Procuratura Generală (Vol. I, f.d. 43).

Prin încheierea din 24 martie 2011 a fost introdus în proces, în calitate de intervenient accesoriu de partea pîrîtului Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției (Vol. I, f.d. 90).

În cadrul examinării cauzei civile, Dorel Țurcanu a depus cerere împotriva Ministerului Finanțelor, Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală, Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției privind concretizarea revendicărilor din cererea de chemare în judecată prin care a solicitat încasarea din contul Ministerului Justiției cu titlul de prejudiciu moral suma de 24 740 000 lei cauzat prin tragerea ilegală la răspundere penală cu încălcarea flagrantă a drepturilor garantate de Constituție și Convenția europeană pentru protecția drepturilor omului (Vol. I, f.d. 189-196).

În motivarea cererii pe lângă cele relatate în cererea de chemare în judecată inițială a indicat că, prin încheierea din 14 octombrie 2005 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău în privința reclamantului a fost aplicată măsura preventivă sub formă de arest și eliberat mandat de arest pe un termen de 10 zile.

Termenul arestării preventive a fost prelungit de mai multe ori pînă la 28 septembrie 2006. Acest fapt a fost constatat și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului prin hotărîrea din 23 octombrie 2007 pronunțată în cauza Țurcan și Țurcan împotriva Moldovei și hotărîrea din 27 noiembrie 2007 pronunțată în cauza Țurcan împotriva Moldovei.

Prin ordonanțele procurorului Procuraturii Generale, A. Russu din 22 octombrie 2005 și 08 februarie 2006 a fost pus sub învinuire în baza art. 45 alin. (1), art. 27 și art. 333 alin. (3) lit. a) Cod penal.

Prin sentința Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 03 aprilie 2009 procesul privind învinuirea lui Țurcan Dorel în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 333 alin. (3) Cod penal a fost încetat în legătură cu existența circumstanțelor care exclud pornirea urmăririi penale și tragerii la răspundere penală.

În partea descriptivă a sentinței, instanța de judecată a motivat încetarea procesului penal din motivul că fapta incriminată nu constituie infracțiune.

Astfel urmărirea penală în privința recurentului a durat 3 ani, 5 luni și 22 de zile (de la 12 octombrie 2005 pînă la 03 aprilie 2009).

Timp de 11 luni recurentul s-a aflat ilegal în arest și deținut în condiții inumane și degradante. Acest fapt a fost confirmat de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

De asemenea, a invocat că, începînd cu 28 septembrie 2006 și pînă la 03 aprilie 2009 recurentul s-a aflat ilegal sub măsură preventivă de obligația de a nu părăsi localitatea, prin ce a fost lipsit de dreptul la libera circulație garantat de art. 33 din Constituție.

Suferințele și umilirile pe care le-a suportat pe parcursul a 3 ani, 5 luni și 22 zile sunt imposibil în total de înlăturat și le va simți în continuare pe tot parcursul vieții. Însă, ele pot fi atenuate printr-o compensație bănească în sumă de 25 000 000 lei.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în hotărîrea din 23 octombrie 2007 și din 27 noiembrie 2007 pronunțate în cauzele Țurcan și Țurcan împotriva Moldovei și respectiv Țurcan împotriva Moldovei i-a acordat prejudiciul moral în valoare de 4 000 euro și 9 000 euro, în total suma de 13 000 euro, care constituie în valută națională 260 000 lei.

De aceea, pentru suferințele și umilirile pe care le-a suferit prin atragerea la răspundere penală și aflarea ilegală în calitate de bănuit, învinuit și inculpat pe parcursul a 3 ani, 5 luni și 22 zile solicită recuperarea prejudiciului moral prin plata unei compensații bănești în sumă de 24 740 000 lei (25 000 000 – 260 000 = 24 740 000 lei).

La 24 noiembrie 2014 Dorel Țurcanu a depus cerere suplimentară împotriva Ministerului Finanțelor, Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală, Centrul pentru combaterea Crimelor Economice și Corupției prin care a solicitat încasarea din contul Ministerului Finanțelor, Ministerului Justiției în beneficiul lui Dorel Țurcan a prejudiciului moral în sumă de 24 740 000 lei cauzat prin atragerea ilegală la răspundere penală cu încălcarea flagrantă a drepturilor omului (Vol. II, f.d.4-11).

Prin cererea suplimentară din 16 ianuarie 2015 depusă împotriva Ministerului Finanțelor, Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală, Procuratura Anticorupție prin care a solicitat încasarea din contul pîrîților în contul reclamantului a sumei de 15 000 dolari SUA cu statut de recuperare a prejudiciului material comis de către instanța de judecată.

În motivarea prezentei cereri a indicat că, în urma acțiunilor ilegale a organelor de drept i-a fost cauzat un prejudiciu material în valoare de 15 000 dolari SUA.

Prejudiciul de 15 000 dolari SUA reiese din ridicarea la momentul reținerii a sumei respective, care ulterior a fost recunoscută ca corp delictiv și trecută în beneficiul statului prin sentința Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău.

Totodată a relatat că, procurorul Tumuruc Marcel, a solicitat încetarea procesului penal pornit în privința lui Dorel Țurcan, stabilindu-se inexistența tentativei luării de mită și existența unui contract de împrumut între Adrian Nichifor și Dorel Țurcan, expus într-o recipisă de împrumut și semnată de părți.

Banii în cauză, 15 000 dolari SUA, transmiși recurentului de către Adrian Nichifor erau și sunt banii care dînsul i-a datorat lui Dorel Țurcan, în baza contractului de împrumut și contractului de asistență juridică.

Instanța de judecată a constatat existența unor tranzacții civile de împrumut, confirmate printr-o recipisă și un contract de asistență juridică, semnate de părți.

Astfel, consideră că instanța de judecată Buiucani, nelegitim a dispus transmiterea banilor în sumă de 15 000 dolari SUA în beneficiul statului, bani, care în fapt și în drept, îi aparțineau lui Țurcan Dorel (Vol. II, f.d. 51-53).

Prin hotărîrea din 16 aprilie 2015 Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Dorel Țurcan împotriva Ministerului Finanțelor, Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală, Centrul Național Anticorupție (Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției), Procuratura Anticorupție cu privire la încasarea prejudiciului moral (Vol. II, f.d. 103-112).

Nefiind de acord cu hotărîrea Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 16 aprilie 2015, Dorel Țurcan a depus la 06 mai 2016, ulterior la 23 iunie 2015 apel împotriva hotărîrei Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 16 aprilie 2015, emiterea unei noi hotărîri și încasarea din contul pîrîților în favoarea lui Țurcan Dorel a prejudiciului moral în sumă de 24 700 000 lei și a prejudiciului material în sumă de 15 000 dolari SUA (Vol. II, f.d.118, 131-135).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2016 s-a respins apelul declarat de Țurcanu Dorel și s-a menținut fără modificări hotărîrea Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 16 aprilie 2015 (Vol. II, f.d.175-178).

Nefiind de acord cu Decizia Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2016, la 05 mai 2016, Dorel Țurcan a depus recurs prin care a solicitat casarea integrală a deciziei Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2016 și a hotărîrii Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 16 aprilie 2015 cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care să fie încasat din contul intimaților în beneficiul recurentului a prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procurorului și ale instanțelor judecătorești în mărime de 24 700 000 lei și a prejudiciului material în valoare de 15 000 dolari SUA.

În motivarea cererii de recurs a indicat că, instanța de apel a aplicat și interpretat în mod eronat legea, iar conform art. 432 alin. (2) Cod de procedură civilă acest fapt este temei de a declara recurs.

Consideră, recurentul că instanța de apel a interpretat eronat normele din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, cât și cele din Codul de procedură penală. Atît instanța de fond cât și instanța de apel eronat au constatat că sentința din 03 aprilie 2009 nu îi oferă dreptul la reabilitare.

În sentința din 03 aprilie 2009 este expres constatat faptul că între Țurcan Dorel și Nichifor Adrian au existat relații civile de împrumut în sumă de 15 000 dolari SUA, care au fost ridicați de la recurent și recunoscuți ca corpuri delictive. Conform recipisei Andrian Nichifor a confirmat faptul că a primit în datorie suma de 15 800 dolari SUA. Tot prin sentința dată s-a mai constatat și existența relațiilor civile de acordare a asistenței juridice, dintre recurent și societatea cu răspundere limitată "Lanvitr", în baza contractului în sumă de 15 000 dolari SUA.

Instanța penală a stabilit cu certitudine că în acțiunile lui Țurcan Dorel nu există semnele componentei de infracțiune prevăzută de art. 333 alin. (3) Cod penal deoarece au existat relații civile.

De asemenea, procurorul a renunțat la învinuire, însă renunțarea a fost evazivă solicitând recalificarea faptei din art. 42, 333 alin (3) Cod penal în art. 333 alin. (1) Cod penal. Instanța de judecată nu a recalificat fapta dar a admis demersul și a încetat urmărirea penală.

Anume din cauza învinuirii înaintate pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 27, 333 alin. (3) Cod penal a avut de suferit pe toată durata urmăririi penale cât și a judecătorii cauzei ceea ce i-a cauzat un prejudiciu moral și material.

Curtea de Apel Chișinău în Decizia din 01 martie 2016 nu a aplicat corespunzător art. 275 Cod de procedura penală cât și art. 6 lit. b) Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998.

Instanța de apel cât și instanța de fond nu s-au expus în nici un mod asupra prejudiciului material care i-a fost cauzat recurentului în sumă de 15 000 dolari SUA.

Este eronată și concluzia instanței cu privire la repararea prejudiciului material pentru aceeași faptă care a fost despăgubit în urma emiterii Hotărârilor din 23 octombrie 2007 și din 27 noiembrie 2007 de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

De asemenea, a relevat că, instanța de fond cât și instanța de apel eronat au constatat că mediatizarea intensivă a atragerii la răspundere penală a recurentului nu se datorează Centrului Național Anticorupție, în timp ce pe pagina oficială a acestuia era plasat un comunicat în acest sens (f.d. 180-188).

La 24 iunie 2016 Ministerul Finanțelor a depus referință la cererea de recurs depusă de Țurcan Dorel prin care a solicitat respingerea cererii de recurs delarată de recurentul Dorel Țurcan, drept inadmisibilă sau neîntemeiată și nefondată.

În motivare au indicat că, atât instanța de fond cât și instanța de apel corect au constatat că recurentul nu cade sub incidența art. 6 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 și procesul penal în privința lui Dorel Țurcan a fost încetat fără a fi ultimul reabilitat.

Cît privește relatarea recurentului, precum că instanțele ierarhic inferioare nu s-au expus asupra pretinsului prejudiciu material cauzat prin ridicarea sumei de 15 000 dolari SUA și facerea acesteia venit la stat, au relevat că sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 03 aprilie 2009 este irevocabilă și are valoarea unui lucru judecat.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 01 martie 2016. Potrivit scrisorii nr. 15687 copia deciziei a fost expediată părților la 02 martie 2016, însă la materialele cauzei nu este dovada recepționării acesteia de către părți. Cererea de

recurs a fost depusă la 05 mai 2016, respectiv, recursul se consideră depus în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Analizând modul în care recurentul și-a exercitat dreptul la recurs, fără a se expune cu referire la legalitatea deciziei instanței de apel atacate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele motive.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

Astfel, analizând argumentele recursului prin prisma existenței temeiurilor de declarare a recursului, Colegiul constată că acestea nu se încadrează în limitele stabilite de norma precitată, instanțele de judecată aplicând corect normele de drept material și de drept procedural.

Subsecvent, în conformitate cu art. 433 lit. a) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației, în viziunea recurentului, fără a indica un temei prevăzut de art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă, sunt inadmisibile din considerentele că nu se încadrează în prevederile art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă și nu constituie temei de casare a deciziei, deoarece recursul exercitat are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei dar nu și temeinicia în fapt.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și jurisprudența CEDO, conform căreia recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, însă motivele recursului invocat în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanțele ierarhic inferioare de judecată s-au pronunțat în modul corespunzător.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs. Prin prisma art. 432 alin. (4) Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii

doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă. Din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Cu referire la argumentul recurentului privind aplicarea eronată de către instanțele judecătorești inferioare a normelor de drept material, colegiul menționează că în cererea de recurs nu se indică prin ce s-a manifestat aplicarea eronată a normelor de drept material și din care circumstanțe aceasta rezultă. Colegiul reține că aceste argumente al recurentului poartă un caracter declarativ, nefiind posibilă determinarea aspectului de legalitate al deciziei instanței de apel ce urmează a fi supus controlului judiciar.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Dorel Țurcan nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Dorel Țurcan se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,

Svetlana Filincova

judecători

Maria Ghervas

Dumitru Mardari

Copia corespunde originalului

Dumitru Mardari